

μήτε νὰ ἐξεγείρω τὸ αἶσθημα τοῦ πόνου τῆς, ἀπέφυγα ἕκτοτε νὰ τῆς ὁμιλήσω περὶ τοῦ ἐχθροῦ τῆς. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ δουξ δὲν μοῦ ἀπέτεινε πλέον τὸν λόγον τὴν ἐσπέραν ἐκείνην καὶ οὐδ' ἐφάγη ἕκτοτε.

Ἄν διατρέχω κινδύνους, δὲν τὸ παρετήρησα ἀκόμη. Ἀλλὰ ἤμπορεῖς νὰ ἦσαι ἐντελῶς περὶ τούτου ἡσυχῆ, ὡς καὶ ἐγώ δὲν φοβοῦμαι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους δὲν ὑπολήπτομαι...

Ἡ συνέχεια τῆς ἐπιστολῆς τῆς Καρολίνας ἀνεφέρετο εἰς ἄλλα πρόσωπα καὶ πράγματα, ἅτινα τῆς εἶχαν κάμει πλειοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν ἐντύπωσιν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ δὲν συνδέονται ἀμέσως πρὸς τὴν διήγησιν ἡμῶν, τὰς ἀποκόπτομεν, μέχρις οὗ τὰς ἐπαναφέρῃ ὁ ροὺς αὐτῆς.

(Ἐπιτετα συνέχεια).

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ὁ φλογερὸς πόθος τῆς δόξης ἢ τοῦ κέρδους, ὁ πυρετώδης ἀγὼν τοῦ βίου ἀπομακρύνουσι τὸν ἄνδρα τῆς οἰκογενείας ἢ στέλλουσι αὐτὸν μακρὰν ἐν τῇ ξένῃ, μετ' ὀλίγον δὲ παύουσι ἠδύνοντα αὐτὸν τὰ πράγματα, ἅτινα τὸ πρῶτον εἶχον καταθέλλξει αὐτόν.

Ἀλλὰ μόλις ἐπιπνεύσῃ ὁ ψυχρὸς τῆς δυστυχίας ἄνεμος, ὁ ἄνθρωπος ὑποστρέφει εἰς τὰ ὀπίσω, ζητεῖ περὶ αὐτὸν ἔρεισμά τι, αἶσθημά τι ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὸ ἐξαφανισθὲν ὄνειρόν του καὶ κλίνει τὸ μέτωπόν του ἐπὶ τοῦ τέκνου του λαμβάνει τὴν χεῖρα τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τὴν θλίβει. Φαίνεται ἐπικαλούμενος τὰ δύο ἐκεῖνα ὄντα νὰ μοιρασθῶσι τὸ βαρὺ τῆς ὀδύνης φορτίον του. Βλέπων δάκρυα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν προσφιλῶν αὐτοῦ αἰσθάνεται τὰ ἰδικά του ἦττον πικρά. Ὡς ὁ πνιγόμενος ἐν τῇ ἐσχάτῃ στιγμῇ τοῦ κινδύνου δρᾷττεται εὐθραύστουσαν ἀνίδος, ὁ δυστηγὸς καὶ βαρυαλγῶν ἄνθρωπος ἐναγκαλιζέται στερεῶς τὴν συζυγὸν του καὶ τὸ τέκνον του. Αἰτεῖται παρ' αὐτῶν βοήθειαν, προστασίαν, θάλπος. Εἶνε δὲ συγκινητικὸν τὸ βλέπειν τὸν ἰσχυρὸν καταφεύγοντα εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ ἀσθενεστεροῦ καὶ ἀναθαρροῦντα ἐκ τοῦ φιλήματος αὐτοῦ. Τὰ παιδία ὁρμεμφύτως κατανοοῦσι τοῦτο, τὴν μεγίστην δὲ τῶν συγκινήσεων αἰσθάνονται ἂν ἴδωσι κλαίοντα τὸν πατέρα αὐτῶν.

Ἄναμνήστητι, ἀναγνώστᾶ μου, τῶν πορρωτάτων ἐντυπώσεών σου, ἐρεῦνησον τὸ παρελθόν σου, ὅπερ ὅσῳ ἀπώτερον εὐρίσκεται τόσῳ καθαρώτερον σοὶ φαίνεται.

Ἡμέραν τινὰ εἶδες ὅτι ὁ πατήρ σου ὑπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ δακρύβρεκτα ἔχων τὰ ὄμματα ἐκάθησε παρὰ τὴν ἐστίαν. Κατ' ἀρχὰς

δὲν ἐτόλμησες νὰ πλησιάζῃς πρὸς αὐτόν· τόσον τὸ δάκρυ ἐκείνο τὸ τρέμον ἐπὶ τῶν βλεφαρίδων τοῦ σοὶ ἐφάνετο μυστηριώδες καὶ τρομερόν. Πόσον μεγάλην λύπην ἔχει διὰ νὰ εἶνε δακρυσμένα τὰ μάτια τοῦ εἰπῆς καθ' ἑαυτόν. Καὶ τότε ἠσθάνθης ὅτι δεσμός τις σὲ συνέδεε πρὸς τὴν ὀδυνωμένην ἐκείνην καρδίαν, ὅτι τὸ βαρὺ ἐκείνο ἄγνωστον δυστύχημα ἐπέσκηπτε καὶ ἐπὶ σοῦ, ὅτι μέρος αὐτοῦ σοὶ ἀνήκεν αὐτοδικαίως καὶ ὅτι ἦσο καὶ σύ δυστυχῆς, ἀφ' οὗ ἦτο δυστυχῆς ὁ πατήρ σου.

Οὐδεὶς ἐνοεῖ κάλλιον τοῦ παιδίου τὴν ἄλληλεγγύην ταύτην τῆς οἰκογενείας εἰς ἣν ὀφείλει τὰ πάντα.

Ἡσθάνθης λοιπὸν πάντα ταῦτα· ἡ καρδία σου ἐθλίβη, καὶ οἱ λυγμοὶ ἐξερράγησαν ἐν ᾧ, ἀγνωῶν διατί, ἔτεινες τοὺς βραχίονάς σου πρὸς τὸν πατέρα σου.

Ἐστράφη καὶ σὲ εἶδε, ἐνόησε τί συνέβαινε, δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ ἐπὶ πλεῖον τὴν ὀδύνην του, καὶ πάντες ἐμίνατε ἐνηγκαλισμένοι, πατήρ, μήτηρ καὶ τέκνον, οὐδὲν λέγοντες ἀλλὰ παρρησιάζοντες ἀλλήλους καὶ συνεννοούμενοι.

Εἰζέυρες ἐν τούτοις τὴν πραγματικὴν αἰτίαν τῆς βαθείας ἐκείνης ὀδύνης;

Οὐδαμῶς. Ἐλυπεῖσο διότι ἐλυπεῖτο· οὐδὲν πλέον.

Καὶ ἰδοὺ διατί περιεβλήθη διὰ ποιήσεως ἡ υἱικὴ στοργή καὶ ἡ πατρικὴ φιλοστοργία, ἰδοὺ διατί ἡ οἰκογένεια εἶνε ἱερά· διότι ἀνευρίσκουσι ἐν αὐτῇ τὴν δροσερὰν πηγὴν τῆς ἀνάγκης τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης, τῆς ἀμοιβαίας βοηθείας, τῆς ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως, ἧτις ἐνίοτε, κατὰ μακρὰ διαστήματα, καταλαμβάνει σύμπαν τὸ ἔθνος καὶ ζωογονεῖ αὐτὸ διὰ τῆς θείας πνοῆς, τῆς καλουμένης φιλοπατρίας.

Σπανίως βλέπομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ λαὸν ὅλον συνασπιζόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος φρίσσοντα.

Ἀνάγκη φρικώδους ἀναστατώσεως ὅπως ἐκατοντακιςμύριοι ἄνθρωποι τείνωσι πρὸς ἀλλήλους τὴν χεῖρα καὶ συνεννοηθῶσι μόνον διὰ τοῦ βλέμματος — ἀνάγκη ὑπερανθρώπου ἀγῶνος ὅπως ἡ οἰκογένεια καταστῆ ἔθνος, καὶ τὰ ὄρια τῆς ἐστίας ἐπεκταθῶσι μέχρι τῶν συνόρων.

Ἄρκει εἰς στεναγμὸς, ἐν δάκρῳ ὅπως ὁ ἄνθρωπος, ἡ γυνή, τὸ παιδίον συνενώσωσιν εἰς μίαν τὰς τρεῖς τῶν καρδίας.

Εἶν' εὐχερὲς τὸ σκόπτειν τὸν γάμον. Πάντα τ' ἀνθρώπινα συμβόλαια συνεπάγονται καὶ ἀπάτας, ἡ δὲ ἀπάτη φαίνεται κωμικὴ εἰς τοὺς μὴ γενομένους θύματα αὐτῆς. — Σύζυγοί τινες ἐξαπατῶνται, τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀναντίρρητον· ὁσάκις δὲ βλέπομεν ἄνθρωπον πίπτοντα, καὶ ἂν ἔθραυσεν ἔτι τὴν κεφαλὴν του, τὸ πρῶτον κίνημα ἡμῶν εἶνε νὰ γελάσωμεν. Ἐκ τούτου ἡ ἀκατά-

σχετός και αιώνια εὐθυμία ἦν ἐμπνέει ὁ Σγχανα-
ρέλλος τοῦ Μολιέρου.

Ἄλλ' ἐρεύνησον βαθύτερον καὶ ἴδε ὅτι ὑπὸ
τὴν κόνιν ταύτην τῆς συντριβείσης μκταιοδοξίας,
τῆς γελόιας πλάνης καὶ τῶν κωμικῶν παθῶν,
κρύπτεται αὐτός ὁ πυρὴν τῆς κοινωνίας καὶ κα-
τανύησον τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου, καθόσον τὸ
αἰσθημα τῆς οικογενείας, τὸ προστατεῦον τὸν
κόσμον, ἀποτελεῖ συγχρόνως τὴν παρηγορίαν καὶ
τὴν χαρὰν αὐτοῦ.

Ἡ τιμὴ καὶ τὸ σέβας πρὸς τὴν σημαίαν, ἡ
φιλοπατρία, πάντα τὰ παρχκινούντα τὸν ἄνθρω-
πον νὰ λησμονήσῃ ἐκυτὸν καὶ ν' ἀφοσιωθῇ εἰς τι
ἢ εἰς τινα πηγάζουσιν ἐκ τοῦ αἰσθηματος τούτου.

Ὁ οικογενειακὸς βίος, ὁμολογῶ, εἶνε συνήθως
ἤρεμος καὶ κοινός, ἢ ἐν τῇ ἐστίῃ κολλάζουσα
χῦτρα οὐδόλως εἶνε ποιητικὴ, καὶ οὐχὶ σπανίως
ἐλαφρά τινα νέφη ἀνίας ἐπικρέμονται τῆς οικι-
ακῆς στέγης.

Ἐνοῶ κάλλιστα ὅτι ἡ σάλπιγξ τοῦ μικροῦ
παιδίου προξενεῖ πολὺν θόρυβον, ὅτι τὰ παιγνί-
δια φρίνεται εἰς τὸν πατέρα φοικωδῶς ἀκριβῶς,
ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τρίχαπτα τῆς συζύγου του,
ὅτι ἡ κυρία ἔχει τοὺς καπνοὺς τῆς, τὰς ἰδιοτρο-
πίας τῆς, τὰς ἀπεικτιήσεις τῆς, ἐνοῶ ἐπίσης ὅτι ὁ
ἀνὴρ ὁ ἔχων εὐδαίμον τὸ ἐνεστώδες καὶ εὐέλπι
τὸ μέλλον θεωρεῖ ταῦτα πάντα ὡς ἐμπόδια, ὡς
τροχοπέδας παρακωλυούσας τὴν πορείαν τοῦ θρι-
αμβευτικοῦ του ἄρματος.

Ἄλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν συντριβῇ τὸ ἄρμα
τούτου, καὶ ρυτιδωθῇ ὑπὸ τῆς συννοίας τὸ μέτωπον
αὐτοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ δυστυχία πλήξῃ αὐ-
τὸν κατακέφαλα, τότε αἱ τροχοπέδαί ἐκείναι ἄς
κατηρᾶτο πρὸ ὀλίγου, θὰ τῷ χρησιμεύσωσιν ὡς
δεκανίκια βοηθούντα αὐτὸν ἐν βραδίῃ.

Παρχδέχομαι ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας καὶ ὁ
Πρῶτος Ναπολέων, ἐν τῷ ἀνεμοστροβίλῳ τῆς
ζωῆς αὐτῶν σπανίως ἠσθάνθησαν τὸ θέλγητρον
τοῦ οικογενειακοῦ βίου, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ κοινοὶ καὶ
ἄσχημοὶ ἄνθρωποι, οἱ ἄνευ μεγαλοφυίας καὶ φιλο-
δοξίας, πρέπει ν' ἀπολαύσωμεν τοῦ θελγήτρον
τούτου καὶ ὡς σύζυγοι καὶ ὡς πατέρες.

Δὲν πιστεύω ὅτι εἶνε εὐτυχῆς ὁ γέρον ὁ μεί-
νας ἄγαμος, δὲν πιστεύω ὅτι εἶνε εὐτυχῆ ὅλα
ἐκείνα τὰ ὄντα τὰ ὁποῖα ἐξ ὑπολογισμοῦ ἀπέ-
φυγον νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν κάλλιστον τῶν
κοινωνικῶν νόμων. Πολλὰ ἔχουσι λεχθῆ περὶ τού-
του καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαυξήσω τὴν δικογρα-
φίαν τῆς δίκης ταύτης· ἀλλ' ὁμολογήσατε πάν-
τες ὑμεῖς ὅσοι ἠκούσατε τὴν κραυγὴν τοῦ ἀοτι-
γενοῦς τέκνου σας καὶ ἠσθάνθητε τὴν καρδίαν
σας σφοδρῶς παλλομένην, ὁμολογήσατε ὅτι εἴ-
πατε καθ' ἑαυτοῦς :

« Εἶμαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Οὗτος καὶ μόνον οὗ-
τος εἶνε ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσερχομαι
εἰς τὴν κοινὴν, τὴν κεχαρχμένην, τὴν πεπατη-

μένην ἀλλ' εὐθείαν ὁδὸν. Δὲν ἀπεπλανήθη· βα-
δίζω ἐν τῇ κόνει ἐφ' ἧς ἐπάτησεν ὁ πατήρ μου.
Τὸ τέκνον μου, ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ὁδοῦ, θ'
ἀνέυρη τὰ ἴχνη τῶν βημάτων μου καὶ ἴσως βλέ-
πον ὅτι δὲν παρεξέτράπην τῆς ὁδοῦ εἶπη καὶ
αὐτό : « Ἄς μιμηθῶ τὸ πατρικὸν παράδειγμα,
ἄς ἀκολουθήσω τὴν εὐθείαν ὁδὸν καὶ ἄς μὴ
καταπατήσω καλλιεργημένους ἀγρούς » :

Πολὺς λόγος γίνεται περὶ προόδου, δικαιοσύνης.
γενικῆς εὐζωΐας, ἀναμαρτήτου πολιτικῆς, φιλο-
πατρίας καὶ ἀφοσιώσεως... Ἐκτιμῶ σφόδρα
πάντα ταῦτα ἀλλὰ νομίζω ὅτι πηγὴ αὐτῶν εἶνε
ἡ οικογενειακὴ ἀγάπη.

Ἐκαστος ἡμῶν ἀγαπᾷ πρὸ πάντων τοὺς πε-
ρικυκλούντας αὐτόν. Τούτο εἶνε τὸ φυσικὸν αἰ-
σθημα καὶ τούτο πρέπει νὰ εὐρύνωμεν, νὰ ἐκτεί-
νωμεν, νὰ καλλιεργήσωμεν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐν τῇ
οικογενειακῇ ἀγάπῃ συμπεριλαμβάναται ἡ ἀγά-
πη τῆς πατρίδος καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ τῆς ἀν-
θρωπότητος Ἐκ τῶν πατέρων σχηματίζονται
οἱ πολῖται.

Ἡ ἀγάπη μεταδίδεται εὐκόλως. Ἡ ἀγάπη
τῶν τριῶν, τοῦ πατρός, τῆς μητρός καὶ τοῦ τέ-
κνου, μετ' ὀλίγον ἀπαιτεῖ πλεῖον διάστημα· ἀνοί-
γει τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας καὶ κατὰ μικρὸν
προσκαλεῖ τοὺς γείτονας. Τὸ σπουδαιότατον λοι-
πὸν εἶνε νὰ γεννηθῇ ἡ ἀγάπη αὕτη τῶν τριῶν,
διότι νομίζω ὅτι εἶνε παρραφροσύνη νὰ ἐπιβάλω-
μεν εὐθύς ἀμέσως εἰς τὴν στοργὴν ἀπάντων τῶν
ἀνθρώπων τὸ ἀνθρώπινον γένος δλόκληρον. Δὲν
καταπίνεται διὰ μιᾶς καὶ ἀπροπαρασκευῶς τόσο
γονδρὸν πρᾶγμα.

Πρέπει ν' ἀγαπῶμεν τοὺς οικείους ἡμῶν πρὶν
δυνηθῶμεν ν' ἀγαπήσωμεν τοὺς ἄλλους.

Εἶνε κτηνώδες, ἐγωϊστικὸν ἴσως, ἀλλὰ
δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ μεταβάλωμεν διὰ τῶν
μικρῶν ἐλαττωμάτων δημιουργοῦνται ἐνίοτε με-
γάλοι ἀρεταί. Ἐχεις δ' ἐντελῶς ἄδικον νὰ πα-
ραπονεθῆς, διότι ἡ φιλαυτία αὕτη εἶνε ἡ πρώτη
πέτρα τοῦ οικοδομήματος ὅπερ καλεῖται κοι-
νωρία.

(Gustave Droz)

K

ΦΩΛΕΑΙ ΠΤΗΝΩΝ

Τὰ διάφορα πτηνὰ ἔχουσι καὶ διάφορα εἶδη
φωλεῶν· τινὲς εἶνε λίαν ἀπλακί καὶ ἀκατέργαστοι,
ἄλλαι δὲ θυμάσαι διὰ τὸ σχέδιον καὶ τὸν
τρόπον, δι' ὧν εἶνε ἐκτισιμένα.

Τὰ πτηνὰ δύνανται ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν φω-
λεῶν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας,
ἤτοι εἰς τὰ κτίζοντα τὰς φωλεὰς τῶν ἐπὶ τῆς
γῆς ἢ ἐντὸς τῆς γῆς καὶ εἰς τὰ ἔχοντα αὐτὰς
ὑπεράνω τῆς γῆς, ἐπὶ δένδρων κτλ. Μεταξὺ